

KATALOG ZNANJA

1. Ime modula: ANATOMIJA IN FIZIOLOGIJA

2. Usmerjevalni cilji

Dijak/dijakinja:

- osvoji pojme, dejstva in zakonitosti na področju anatomije in fiziologije človekovega telesa,
- razvije sposobnosti za opazovanje, merjenje in vrednotenje življenjskih procesov in pojavov,
- dojame povezanost strokovnih znanj z naravoslovnimi in družboslovnimi znanji,
- obvladuje strokovno izrazoslovje v vseh oblikah komunikacije,
- pridobi potrebna znanja in razvije sposobnosti za teoretično analiziranje konkretnih strokovnih problemov,
- pridobi potrebna znanja in razvije sposobnosti za načrtovanje, izvedbo in vrednotenje rezultatov konkretnih postopkov,
- sprejme načela poklicne etike in poslovne morale in se po njih ravna,
- usvoji metode učenja in prepozna med njimi zanj najbolj ustrezne metode,
- razvija vedoželjnost, pripravljenost za vseživljenjsko izobraževanje,
- obvladuje znanja in spretnosti za raziskovanje in si pridobiva pogum za inovacije,
- dojame zdravje kot najvišjo vrednoto in se usposobi za aktivno skrb za lastno zdravje,
- razvije pozitiven odnos do vseh oblik zdravega načina življenja,
- razvije odgovoren odnos do okolja in zanimanje za njegovo aktivno varovanje.

3. Poklicne kompetence

OZNAKA	ANATOMIJA IN FIZIOLOGIJA
ANF 1	Poznavanje strokovnih medicinskih izrazov ter strukturnih in funkcionalnih enot človeškega telesa
ANF 2	Poznavanje splošne zgradbe in fiziologije okostja in mišičja
ANF 3	Poznavanje splošne zgradbe in fiziologije kože
ANF 4	Poznavanje drobovniških organskih sistemov in razumevanje njihove naloge pri vzdrževanju homeostaze
ANF 5	Poznavanje in razumevanje medsebojne usklajene hormonske in živčne regulacije pri ohranjanju stabilnosti notranjega okolja (homeostaze)

4. Operativni cilji

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
Dijak/dijakinja:	Dijak/dijakinja:

<p>Zgradba in lastnosti tkiv ter medicinska terminologija</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna povezati zgradbo celice s tkivom, organ z organskim sistemom oz. organizmom, • opiše zgradbo in lastnosti različnih tkiv, • opredeli vlogo tkiv kot gradbenih enot organov in organskih sistemov, • spozna topografske ravnine in dele telesa, • uporablja tuje in slovenske strokovne medicinske izraze. 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna in nariše mikroskopske preparate različnih tkiv, • na modelu človeškega telesa prepozna in poimenuje posamezne topografske ravnine in enote telesa ter organske sisteme, • prevede besedilo iz publicističnega v strokovni jezik in obratno, • uporablja ustrezne strokovne medicinske izraze pri vseh oblikah komunikacije.
<p>Zgradba in fiziologija okostja in mišičja</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše makro- in mikroskopsko zgradbo dolge kosti, • opiše rast in razvoj kosti, • primerja kosti različnih oblik (dolge, kratke, ploščate,...), • našteje različne povezave med kostmi, • našteje vse kosti človeškega telesa, • našteje vzroke za napake v razvoju kosti (ogrodja), • razloži pomen preventivnega ravnanja za preprečevanje poškodb in bolezni gibal, • opiše pomen upoštevanja ergonomije za preventivo okvar telesa in dobro počutje na delovnem mestu, • pozna razlike med vplivi rekreacijskega in vrhunskega športa na ohranjanje zdravja, • našteje vrste mišic telesa ter loči zgradbo in delovanje skeletnih, drobovni in srčne mišice ter razume uravnavanje njihovega delovanja, • razume proces krčenja mišice in pozna vire energije za njeno delovanje, • našteje skeletne mišice po skupinah in opiše njihove naloge, • pojasni energetske procese v mišicah pri aerobnih in anaerobnih pogojih. 	<ul style="list-style-type: none"> • na modelu okostja pokaže in strokovno poimenuje kosti človeškega telesa, • nariše in opiše proces kostenenja oz. osifikacije, • na modelu okostnjaka pokaže različne vrste povezav med kostmi, • izvede različne gibe in primerja zgradbo gibljivih sklepov z njihovo gibljivostjo, • v življenju se ravna po načelih, da športne dejavnosti pripomorejo k ohranjanju fizične in psihične stabilnosti, • s telesno aktivnostjo vzdržuje svojo telesno in psihično kondicijo, • na trajnih histoloških preparatih prepozna vrsto mišičnega tkiva ter ga nariše, • na skici človeškega telesa ali na modelu (torzo) strokovno prepozna in poimenuje določene mišice nekaterih mišičnih skupin, • izvede aerobno in anaerobno mišično kontrakcijo, opiše razlike med njimi in analizira vzroke, • izvede poskus izotonične in izometrične kontrakcije in opiše ter analizira razlike, • demonstrira različne telesne vaje, s katerimi razvija vztrajnost, moč, ..., • izmeri spremembo v aktivnosti mišic pri različnih temperaturah.
<p>Zgradba in fiziologija kože</p> <ul style="list-style-type: none"> • oceni in opiše splošne značilnosti in videz zdrave kože, • na modelu ali sliki zna pokazati oz. zna narisati osnovno zgradbo kože in njenih derivatov, • pojasni sestavne dele kože in njihovo zgradbo, • imenuje vse derivate kože in razloži njihove naloge (žleze → lojnice, znojnice; las → lasni folikel; noht), 	<ul style="list-style-type: none"> • ugotavlja in izmeri, kako reagira koža na spremembe v okolju (temperatura, pH vrednost), • nariše in opiše zgradbo podkožja in razloži njegov pomen, • izvede in odčita učinek detergentov, razkužil, UV žarkov, ... na ravnotežje mikroflore na površini kože, • se zaveda, da so spremembe na koži lahko posledica fizikalnih, kemičnih ali bioloških

<ul style="list-style-type: none"> • pozna vzroke najpogostejših sprememb na koži oziroma povzročitelje bolezni kože, • razloži pomen kože kot čutila, izločala, obrambnega sistema. 	<p>dejavnikov in se ustrezno s tem tudi vede pri svojem delu oz. v življenju,</p> <ul style="list-style-type: none"> • s poskusom preveri, kateri deli kože so bolj oz. manj občutljivi na pritisk, T ...
<p>Drobovni organski sistemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • našteje posamezne dele prebavne cevi in opiše zgradbo ter naloge, • razloži lego, zgradbo in naloge prebavnih žlez, • opiše jetrni krvni obtok, • razlikuje med mehansko in kemijsko prebavo sestavin zaužite hrane, • pozna končne produkte prebave hrane, • razloži pot vsrkavanja, transport snovi po telesu in pomen posameznih sestavin hrane za naš organizem, • pozna osnovno zgradbo in naloge obtočil, • pozna osnovno sestavo krvi: krvne plazme in krvnih celic, • opiše proces strjevanja krvi, • opiše lego, zgradbo in delovanje srca, • pojasni razlike med arterijami, venami in kapilarami, • pozna definicijo krvnega pritiska in pulza, • s pomočjo modela opiše veliki in mali (pljučni) krvni obtok (ali simulacije), • pozna lego, zgradbo in pomen limfatičnega sistema, • razloži obrambne naloge imunskega sistema, • pozna zgradbo in nalogo organov dihalnega sistema: nosna votlina, žrelo, grlo, sapnik, sapnice, pljučni mešički, pljuča, • opiše lego ter makroskopsko in mikroskopsko zgradbo pljuč, • našteje dejavnike, ki vplivajo na proces pljučnega dihanja, • razume mehanizem pljučnega dihanja, • pojasni razliko med pljučnim in celičnim dihanjem, • sklepa o nevarnosti kajenja, • našteje možnosti okužbe dihalnih poti, • pozna nekatere bolezni dihalnega sistema, • našteje dele sečil, jih strokovno poimenuje ter ponazori njihov položaj v telesu, • opiše makroskopsko in mikroskopsko zgradbo sečil in pojasni njihovo delovanje in pomen, • nariše nefron ter razloži mehanizem diureze, 	<ul style="list-style-type: none"> • na rentgenskih slikah prepozna večje drobovne organe, • na mikroskopskih preparatih prepozna in nariše sluznico ustne votline, želodca, tankega in debelega črevesa, • proučuje in analizira prebavo škroba, • nariše ali na modelu prikaže makroskopsko zgradbo jeter, • na primeru pokaže pomen regulacijskega sistema za delovanje posameznih delov prebavil, • pod mikroskopom opazuje krvni razmaz in nariše ter označi posamezne celice krvi, • opazuje in nariše zgradbo prečnega prereza žil, • na modelu srca razloži zgradbo in delovanje srčne mišice, • načrtuje in razloži proces strjevanja krvi, • proučuje makroskopsko zgradbo srca sesalca, • odčita osnovne elemente krvnega izvida zdravega človeka in jih ovrednoti, • oceni vpliv različnih dejavnikov na delovanje srca, • določi svoj pulz v mirovanju in ovrednoti rezultat, • oceni svoj pulz pred in po obremenitvi in pojasni rezultate, • se zaveda pomena zahtev zdravega načina življenja za vzdrževanje zdravja srca in ožilja in se po njih tudi ravna, • razmišlja in sklepa o preventivi varovanja srca in ožilja, • z modelom prikaže mehanizem delovanja pljuč, • mikroskopira trajni histološki preparat pljuč sesalca, • nariše pljučni mešiček in s skico prikaže mehanizem izmenjave plinov, • s poskusom določa količino CO₂ v izdihanem zraku človeka glede na fizično obremenitev, • v razgovoru oceni vpliv telesne aktivnosti na preskrbo telesa s kisikom, • na mikroskopskem preparatu opazuje in nariše ter označi zgradbo jajčnika in moda,

<ul style="list-style-type: none"> • razume nastajanje primarnega in sekundarnega urina, • opiše vlogo ledvic pri vzdrževanju ravnovesja vode in soli v telesu, • razloži vpliv različnih dejavnikov na diurezo, • pozna sestavo seča zdrave osebe, • strokovno poimenuje posamezne dele ženskih /moških spolnih organov ter opiše zgradbo ter njihovo nalogo, • opiše spermatogenezo in oogenezo ter našteje dejavnike, ki vplivajo na procesa, • našteje in opiše značilnosti obdobj v prenatalnem in postnatalnem razvoju človeka, • imenuje spolno prenosljive bolezni in opiše potek bolezni ter možne posledice. 	<ul style="list-style-type: none"> • teoretično analizira verjetnost dedovanja različnih bolezni, npr. hemofilije, krvne skupine, albinizma,... pri človeku, • kritično vrednoti možnosti in omejitve genskega zdravljenja.
<p>Hormonska in živčna regulacija</p> <ul style="list-style-type: none"> • spozna pojem homeostaza ter opiše pomen in vlogo regulacijskih sistemov, • opišejo zgradbo, lastnosti in vrste nevronov, • razume osnovni princip prenosa sporočil v obliki električnih in kemičnih signalov, • razume zgradbo in naloge živčnega sistema, • našteje razlike v zgradbi in delovanju somatskega in avtonomnega živčnega sistema, • pozna zgradbo in delovanje vegetativnega živčnega sistema, • opiše ključne razlike med avtonomnim, somatskim in hormonalnim sistemom, • predvideva posledice uživanja drog, alkohola,..., • našteje, opiše in pojasni pomen pomožnih očesnih naprav, • razloži zgradbo očesnega zrkla, • opiše pot svetlobne informacije do centra za vid, • opiše zenični refleks in akomodacijo leče, • našteje in opiše dele ušesa ter pojasni njihov pomen, • opiše pot zvočnega signala do centra za sluh, • opiše prevodno in zaznavno naglušnost in najpogostejše vzroke zanj, • našteje, strokovno poimenuje ter opiše položaj in zgradbo posameznih endokrinih žlez, • našteje in razloži delovanje hormonov hipofize, ščitnice, obščitnic, trebušne 	<ul style="list-style-type: none"> • grafično ponazori zgradbo in razloži delovanje sinaps ter sklepa na posledice okvar v njihovem delovanju, • grafično ponazori refleksni lok ter demonstrira različne reflekse, • grafično ponazori pomožne očesne naprave, zgradbo zrkla in pot svetlobnega signala skozenj, • prikaže pravilno osvetlitev delovnega mesta ter našteje vsakdanje ukrepe za ohranjanje vida in se po njih ravna, • grafično ponazori dele ušesa in pot zvočne informacije do centra za sluh.

<p>slinavke, nadledvične žleze, priželjca in spolnih žlez,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše princip negativne povratne zveze, • pozna najpogostejše nepravilnosti v delovanju endokrinih žlez.	
---	--